

S F A T U L

organul oficios a C. N. R. din Maramurăș

Apare odată pe săptămână. — Abonamentul : pe an 18 cor., pe $\frac{1}{2}$ de an 9 cor., pe $\frac{1}{4}$ de an 5 cor.

Puțin credincioșii.

Se poate. Da ? Azi când am fi crezut, că nu este Român, care să se poată clinti în credința de stâncă, în biruința dreptății noastre, sunt cari se clătină, cari șovăesc. Sunt puțini, dar totuși trebuie să le judecăm ținuta, căci e păgubitoare pentru făurirea cât mai grabnică și temeinică a viitorului nostru de aur deja hotărât de prevedința Dumnezească și nestrămutabil.

În zilele trecute în urma restălmăcirii cuvântului Ententei trimis popoarelor, cari fac volnicii, cu o iuțală de fulger ușor de înțeles ajunse și'n cel mai depărtat unghi, că armata română se va retrage pe linia Mureșului. Bucuria era mare în Israil. Și dintre ai noștri destui stau nedumeriți și fricoși, șoptind ne întrebau : „E drept că . . . ?”

Noi stam surprinși. Cum așa ? Nu se gândesc oamenii ? Nu cunosc făuritorii și sămănătorii ăstorfel de vești ? Nu văd scopul ce-l urmăresc ? Un mic nor de fum a fost în stare să nădărnicească lumina puternică a credinței ?

Doar armata română e partea întregitoare a armatelor Ententei, cari au menirea măreață de a aduce omenimea la cuminenie, la bună rânduială și la

muncă cinstită, ea stă sub aceeași comandă, tot pasul îl face la porunca și cu știrea și învoirea Ententei, care e mândră de succesul frumos, cu care își implinește datorința.

Armata română își are titlul de drept de cucerire în urma învoelii din 4 August 1916 dintre România și Înțelegera. Poporul român de pe acestea teritorii cere, ca să pună capăt cât de curând volniciilor ce le îndură, ba chiar și majoritatea streinilor — deși nu se arată, ce e ușor de — înțeles în, sufletul lor primesc cu bucurie asigurarea ordinii.

Astfel Ententa nu are de ce și nu va împlini dorul Ungurilor și Jidanilor, să-i lasă și mai departe să ne domnească. Din contră tocmai lor le sună, ei trebuie să dea loc trupelor române, doar ei fac volniciile și acuma ațîțind la ură și nerânduială și guvernul lor fără rușine pe fața spune, că urmărește lățirea bolșevismului, ruina ordinii obștești, distrugerea desvoltării omeni, mei.

Să nu fim deci puțin credincioși ci tari în convingerea și credința, că viitorul nostru e deja hotărât și soarta pecetluită.

—c —s.

Prețul 40 fil.

După război.

Numai ce s'a sfârșit! Nu se mai aud pocniturile și bubuitul armelor ce au stâns atâtea vieți și au stors atâtea lacrimi. Rând pe rând ne adunăm la vetrele noastre.

În patru ani mai bine, am bătut multe văi și munți, au trecut multe rele peste noi foame, frig, de multeori eram în primejdii de moarte, părul ne-a albit înainte de vreme și s'au lăsat crețe pe frunțile noastre. Când eram mai tare strămtorați, și un fir de păr ne despărțea de moarte, gândeam: numai odată săscap teafăr, că nici pe o muscă n'oi asupra-o.

Atâta am suferit, încât puteam zice: mai este oare în lume durere ca durerea noastră?

După atâta amar, ce am îndurat pentru interese străine, ar trebui să ne odihnim puțin. N'o putem face, trebuie a ține rânduială bună. nu numai în casă, ci și în sat. Sunt printre noi de aceia, cari nu mai voiesc a lucra, vânează după bunul altuia, strică pădurile com-

posesoratelor, ba și fură, ridică mâna asupra fratelui său, zicând, că și așa nu-i lege.

Ei știu că după rău vine și bine și acel bine ar fi cel luat pe nedreptul. Dar nu au drept! Cât am umblat prin țări străine, am vorbit cu tot felul de oameni, am văzut multe lucruri bune și multe rele, am și învățat mult.

Am văzut, cum duce Italianul pe spate coșul cu gunoi sus pe vârful stâncilor, cum lucră dacă vrea să trăiască?

Și Wilson a zis că de acum înainte, cine n'a lucra, n'a trăi!

Noi de moși strămoși am tot tras ca vita la jug, generația de azi e menită să se bucure de rodul muncii lor de sute de ani. Răsplata e deja peste prag; să ținem deci una cu toții, ca trecând pragul să nu ne potognim. Cei mai luminați să deștepte pe cei slabi de înger, să se pună pe lucru, să nu strice rânduiala bună, trăiască pe cale cinstită, aibă încă puțină răbdare și nu aducă rușine neamului.

Petru Pop
inv.

Flori albastre.

Tu mi-ai cântat duios odată,
Un cântec ce nu-mi pot uita.
Mirezme dulci de flori albastre
Ți-am sămănat în calea ta.

Tu ai cules petale albe
Și blând le-ai răsădit în strat;
Azi florile albastre toate
Ți-aduc întâiul salutat.

Subloc.

C. Barliba.

Mai mulți prieteni poți câștiga cu un singur păcat, decât cu toate virtutile.

Certându-te cu cine are dreptatea, poți numai să pari prost sau mișel.

N. Jorga.

Viitorul și cultura femeilor române din Maramurăș.

de

Profesoara: Irina Berinde.

Pretenziunea minimală pentru o țărăncă e să știe cete și scrie. Au trecut vremurile acele, când s'a ținut, că o țărăncă învățată nu poate fi economă bună. Ce strică, dacă țărăncă citește și scrie în timpul seu liber? Oare după munca grea a săptămânei nu merită, că Duminecă să-și afle recrearea într'o carte bună? Nu e bine dacă țărăncă își citește scrisorile primite, și nu are lipsă să fugă cu ele după notar, învățător, sau după altul din sat, cine scrie și citește? Nu-i cade bine țărăncii, dacă poate povesti în scris cu copiii săi îndepărtați? Femeia, care citește și scrie, poate ușor vinde și cumpăra; nu o înșală nime! Femeia, care citește când are timp liber, nu șede în vecini, nu poartă cuvântul dintr'un loc în celalalt stricând pacea casei sale și a altora; ea citind cărți bune a învățat, că cine vrea a trăi în pace, aude, vede și tace. Nu se poate destul accentua folosul moral și material al scrisului și al cetitului! Pentru acea fetițele poporului să umble

Invățătorii și sfatul sătenesc.

Și pân' acuma sub sistemul vechii a avut învățătorii sătenesc o rolă oareșcare în sat, care a atârnat mai mult de individualitatea lui, de facultățile lui bune sau rele. — Dacă a fost om activ, influința lui a fost mai mare asupra poporului, dacă însă s'a ferit de „gubă”, a secerat numai neîncredere din partea poporului. — Intre împrejurările noi în multe comune are învățătorii rolul conducător. — Invățătorii a trebuit să fie și până acuma din oficiu democrat, fiindcă el a fost în proxima atingere cu poporul. El a trebuit să fie deșteptătorul, povățuitorul și organizatorul poporului. — Învingerea democrației însă i-a rădicat vaza și mai tare. Importanța influinței lui e recunoscută și prin guvern, pentru acea poziția lui e ridicată, și situația lui e îmbunătățită în mod satisfăcător, înse și cerințele statului față de el vor fi mai mari. Mai cu seamă activitatea învățătorului afară de școală e foarte importantă acuma, când să pune fundamentul formei noă, de stat în care va viețui neamul nostru sute, poate mii de ani. Afară de activitatea lui culturală și economică cum e înființarea societăților de lectură, biblioteci, casine, școală de pomărit, pră-

vălie română etc. el e chemat a începe și o activitate politică, democratică în ajutorul sfatului comitatens și Comitetului Dirigent. În satele noastre e deșteptat deja poporul nostru la simțemintele lui naționale. Ici coalea însă încă tot să află câte ceva de reparat și în privința aceasta. Al doilea lucru ar fi consolidarea simțemintelor acestea, precum și dezvoltarea încrederii în popor în puterile sale proprii precum și în drepturile sale și susținerea bunei rândueli. Poporul în privința aceasta are lipsă de conducători. Conducătorul în zilele aceste grele trebuie să fie un om, care poșede pe deplin încrederea poporului. Invățătorii e menit să fie acela. Inșă încrederea poporului numai atunci o poși avea, dacă poporul vede, că omul să ocupă cu el, lucră pentru el, il învață și conduce la bine, și nu-l exploatează. — La lucru dară! Fiți cu toții sufletul sfaturilor sătenești! Câștigați-vă încrederea poporului prin o activitate neobositoare pentru interesele lui, și atunci poporul vă va urma!

Căci fieștecare dorește a trăi în o „Românie Mare” liberă, liberală, independentă, și democratică; șă punem dar umăr la umăr, și să ajutăm dar a-o face! La lucru dară!

Joan Bilțiu Dancuș.

diligent la școala poporală, unde cu alte frumoase și necesare cunoștințe vor însuși mijloacele cele mai importante ale culturii: cetitul și scrisul.

Pentru femeile, cari n'au avut ocaziune în copilărie să umble la școală, am avea lipsă de școalele de Duminecă. Credem, că fiecare învățător și dascăliță cu bucurie își jertfește din timpul seu liber o parte, ca să ajute înaintarea culturii română. Să nu zică nime, că e prea târziu. Dacă un an trăim mai frumos și mai bine decât până acum, dacă numai cu puțin devenim mai bune, dacă numai cu un cuget folosim neamului, — nici o trudă n'a fost prea mare!

Ce-i destul pentru o țarancă, e puțin pentru femeia unui meseriaș. Dacă în Maramurăș vom avea, — și sperăm că vom avea — meseriași români, va fi mare lipsă de școale pentru fiitoarele soții de meseriași. În școalele acestea să-se propună afară de cunoștințele generale cunoștințe practice, cari ușorează viața unei soție de meseriaș.

Cunoștințele primite în școala civilă nu pot fi îndestulitoare pentru o damă din societatea medie. Soția unui preot, medic, avocat etc. are lipsă de cunoștințe mai înalte, nu numai pentru acea, ca se poată trăi în deplină armonie cu băr-

batul seu, și să știe controla înaintarea copiilor săi, ci și de aceea, ca să fie sufletul ei destul de cult de a înțălege, că nivelul sufletesc al unei națiune cât atârână dela cultura femellor, și ca se știe cu toate facultățile sale sufletești lucra pentru înaintarea culturii române.

Cunoștințele aceste mai înalte se câștigă în în școala medie. Avem lipsă în Maramurăș de o școală medie română de fete, căci fără ea multă comoară spirituală română nedescoperită și nefolosită va rămânea; iar pentru fetele acele, cari se pregătesc pentru cursurile universității, e o chestie de existență se aibă în comitat școală medie. Câte medice, profesoare bune etc. ar da patriei Maramurășul, dacă am avea școală medie română de fete.

Se nu ne fie frică, că înaintarea culturală a femeilor va aduce cu sine decădere. Intâmplările ne-au arătat, că există Voință mai tare, decât a domnitorilor, Inteligență mai înaltă decât a diplomaților, și Putere mai mare decât a armelor. Voința, Inteligența, și Puterea, nemărginită, Dumnezeu a fost cu noi, și noi nu ne vom abate de căile sale. Cultura română se fie cultura creștină, religioasă, și unde-i religia, acolo nu are loc decăderea!

Lugoj, 31. Dec. 1918.

Dare de samă.

despre sumele încassate pe seama Consiliului Național Român din contribuiri benevole.

Vom începe a publica lista dăruitorilor din frunțașă comună Jeud, care și de data asta s'a dovedit vrednică de așteptările noastre.

1. Colecta inimosului Român păr. Art. Anderco:

Vașile Pleș văsălicu 500 Gor. Dumitru

Chindriș musai 300 Cor., Grigore Pleș săceanul Gavrilă Dunca notar 200—200 Cor., un Român, Vasile Chindriș ai Gafiei, Stefan Dunca alui Andrei, Dumitru Goja măestrul, George Dunca boboiog, Grigore Dunca boboiog, Grigore Dunca învățător 100—100 Cor. Teodor Stanca și soția. Dumitru Balea pojar, văduva lui Stefan Balea, Vasile Tiplea 20—20 Cor. Vasile Hotico mureanu 10 Cor., Pălagă Goja văduvă și Dumitru Oacheș 2—2 Cor, total 2014 Cor. Suma din Nr. 2—3 103.300. La olalta 105314 C.

(Va urma.)

ȘTIRI

Oficanții de stat, comitat și comună ș'au ales de reprezentanți în Sfatul comitatens pe d-nii: dr. Alex. Lazar, Nicolae Joody, George Dan, Juliu Moys și Flaviu Jurca.

Dl. Dr. Aurel Szabo cu bravul tinăr I. Lazar a plecat în afaceri de alimentare la Sibiu.

Sfaturile sătenești din comunele din jur sunt invitate a comunica cantitatea de ovăs, fân, orz, care se poate pune la dispoziția armatei române, pentru ca să o poată cumpăra și plăti prin buna învoială.

Armata română potrivit poruncilor, ce le are, înaintează spre Oradea-Mare. Pare o comedie unele încercări a așa zișilor „Săcui“.

Orașul Cluj a fost pedepsit de comandamentul român cu 900,000 cor. gloabă, pentru că la așitarea șovinistului Apáthy în ciocnire au căzut jertfă 9 soldați români.

Rusinii din Ungaria în 21. Jan. 1919. st. n. în Hust au hotărât ruperea de Ungaria și alipirea către Ucraina.

Sârbii ies din Banat. Vor intra Francezii, Românii se vor ușura.

La pertractarea de pace în numele Românilor iau parte ca delegați: ministrul-președinte Ionel Brătianu, Tache Ionescu, dr. Alex. Vaida-Voeyvod și alții.

Învățătorii confesionali pot ridica ajutorul de stat de 600 cor. la oficiul de dare pe cvită simplă fără libel.

Preoții sunt luați în grupa de alimentare a oficanților de stat.

POSTA REDACTIEI

Pentru Sfaturile sătenești. Voind și fiind lipsă a mări foaia și pentru a ne pute face socoteala, Sfaturile sătenești sunt invitate a aduna abonenți. Foaia începând cu nr-ul viitor numai pentru abonenți se va trimite pe adresa Sfatului sătenesc respectiv.

A. M. și J. P—C. In lipsa de loc se vor publica mai târziu. Mulțumite.

Editor și Proprietar: C. N. R. din Maramurăș.

Redactori responsabili: Dr. Vasile Kindriș și Dr. Titu Doros.